

door J.V. de Roever

In een aantal parken (Vondelpark, Beatrixpark, Oosterpark, Westerpark, Sarphatipark, alsmede op Frankendaal) zijn van Gemeentewege eenden uitgezet, die niet alle tot de Europese fauna behoren. Deze zijn geleewiekt en bevinden zich in open vijvers, die slechts door een laag gaashek zijn omgeven. Behalve eenden bevinden er zich ook enkele zwanen en ganzen.

Hier volgt een lijst van de voorkomende soorten, waaronder ook de wilde eend, die echter daar op eigen wieken is gekomen en ook later niet gekortwiekt of geleewiekt is, m.a.w. die echt "wild" is,

Naast deze soorten ziet men er ook boereneenden en bastaarden, bijv. tussen bergeend en casarca, in het Sarphatipark; tussen cinnamon en blue-winged teal, op Frankendaal; verder in het Oosterpark een eend die " niet bestaat": lijkt op ♀ krooneend, maar is kleiner, met een puntige staart, groene glans op de kop, blauwe vleugelspiegel met witte randjes, grijze snavel en poten.

Voor zover ik de subspecies niet met zekerheid kon vaststellen, is het aantal subspecies en de totale verspreiding vermeld; indien de subspecies vaststaat, zijn de overige subspecies met verspreiding tussen haakjes vermeld.

Behalve van de Europese soorten zijn naast de Latijnse namen vrijwel uitsluitend de Engelse vermeld.

Bij de determinatie werd voornamelijk uitgegaan van " A coloured key to the wildfowl of the world" by Peter Scott, published by The Wildfowl Trust, Slimbridge, een niet duur boekje (+ f 6.-).

- 1 Black Swan - cygnus atratus
Zwarte zwaan : witte vleugelvlek, rode snavel.
Australië en Tasmanië.
- 2 Black-necked Swan - cygnus melanocoryphus.
Zwarthalszwaan : wit, zwarte hals en kop , witte oogstreep.
grijsblauwe snavel met rode knobbel.
Zuid-Amerika, zuidelijk vanaf Zuid-Brazilië en Paraguay;
Falkland-eilanden.
- 3 Whooper Swan - cygnus cygnus
Wilde Zwaan : zie Vogelgids.
IJsland, van Noord-Scandinavië tot Kamchatka.
- 4 White-fronted Goose - ander albifrons
Kolgans : zie Vogelgids.
4 ondersoorten: arctische kusten van Rusland, Siberië,
Noord-Amerika en West-Groenland.
- 5 Canada Goose - Branta canadensis
Canada Gans: zie Vogelgids.
12 ondersoorten (waarvan één uitgestorven is en een tweede
- de Giant Canada Goose - uitgestorven gewaand, in 1962 herontdekt werd).
Alaska, Canada, Noord- en Midden Verenigde Staten.
- 6 Red-breasted Goose - Branta ruficollis.
Roodhalsgans: zie Vogelgids.
Westelijk Siberië.
- 7 Ruddy Shelduck - Tadorna ferruginea.
Casarca: zie Vogelgids.
Zuid-Spanje; vanaf Balkan en Midden-Oosten tot voorbij Baikal Meer.

- 8 Common Shelduck - *Tadorna tadorna*
Bergeend : zie Vogelgids.
 Kusten van Europa, Kaspische Zee oostelijk tot Oost-Siberië en Tibet.
- 9 Marbled Teal - *Anas angustirostris*
Marmereend : zie Vogelgids
 Zuid-Spanje, Noord-Afrika, Midden Oosten tot West-Pakistan.
- 10 Cape Teal - *Anas capensis*
 klein; lichtgrijze kop; van onder grijs, donker gevlekt;
 van boven grijsbruin.
 Afrika, zuidwaarts vanaf evenaar.
- 11 Red-billed Pintail - *Anas erythrorhynchos*
 grijsbruin, gevlekt, roomkleurige wangen en spiegel, donkerbruine kop-kap,
grijsrode snavel - grijze poten.
 Zuid en Oost Afrika, Madagascar.
- 12 Bahama Pintail - *Anas bahamensis*
 roodbruin gevlekt, witte wangen, bruine kop-kap, grijze snavel
 met rode basis, geelbruine puntige staart,
 3 ondersoorten: West-Indische eilanden, noordelijk Zuid-Amerika;
 Zuid-Brazilië, Paraguay, Noord- en Oost- Argentinië, midden-Chili
 Galapagos eilanden.
- 13 Chilean or Brown Pintail - *Anas georgica spinicauda*
 geheel bruin, gevlekt, puntige staart, gele snavel met zwarte bovenkant.
 Zuid-Amerika, zuidelijk vanaf Zuid-Columbia en Zuid-Brazilië.
 (verder nog twee ondersoorten: Oostelijk Andes in Columbia en het eiland
 Zuid-Georgië, Zuid-Atlantische Oceaan).
- 14 Northern Pintail - *Anas acuta acuta*.
Pijlstaart; zie Vogelgids.
 Noordelijke delen van Europa, Azië en Noord-Amerika.
 (verder nog twee ondersoorten: Kerguelen Eilanden en Crozet Eilanden-
 Indische Oceaan).
- 15 Chilean Teal - *Anas flavirostris flavirostris*.
 klein, grijs, gevlekt, gele snavel met zwarte bovenkant, korte staart.
 Zuid-Amerika, zuidelijk vanaf Midden-Chili en Zuid-Brazilië.
 (verder nog drie ondersoorten, waarvan twee met grijze snavel:
 Andes van Peru - Bolivia, van Columbia - Equador en van Noord Columbia -
 Venezuela).
- 16 (European Green-winged) Teal - *Anas crecca crecca*.
Wintertaling; zie Vogelgids.
 Europa, Noordelijk Azië, Japan.
 (verder nog twee ondersoorten: Noordelijk Noord-Amerika en
 Aleoeten eilanden).
- 17 Baikal or Formosa Teal - *Anas formosa*
Siberische taling
 ♂ : wit-omlijnde groene vlek op achterzijde kop, roomwitte zijkop
 met verticale zwarte streep onder het oog, donkere kruin, rose-grijze borst
 en grijze onderdelen, zwarte onderstaart, bruine rug met gele afhangende
 veren over vleugels, groene spiegel.
 ♀ : als ♂ zomertaling, maar met licht vlekje voor snavelbasis.
 Siberië.

- 18 Chestnut-breasted Teal - *anas castanea*.
 ♂ donker; groene kop, kastanjebr uine borst en buik, met witte vlek op achterflank, zwarte onderstaart, zwartachtig van boven.
 ♀ donkerbruin, gevlekt.
 Australië (behalve Noord-); Tasmanië.
- 19 Mallard - *anas platyrhynchos platyrhynchos*.
 Wilde eend: zie Vogelgids.
 Europa, Azië (niet Zuid- en Zuid-Oost Azië), noordelijk en centraal Noord-Amerika, Azoren.
 (verder nog vijf ondersoorten: Zuid-Groenland, Hawaii eilanden, Laysan eiland, Zuid V.S. en Centraal Mexico)
- 20 Indian Spotbill - *anas poecilorhyncha poecilorhyncha*.
 als ♀ wilde eend, maar lichter en sterker gevlekt, van achteren zwart met grote witte vleugelvlek, groene spiegel, oranje poten, zwarte snavel met gele punt en rode basis.
 India, Ceylon.
 (verder nog twee ondersoorten - geen rood aan snavelbasis - : Birma, aangrenzend China en Oost-Siberië, Noord China, Japan).
- 21 Philippine Duck - *anas luzonica*.
grijs, groene spiegel, bruine kop met donkere oogstreep en kruin.
 Filippijnen.
- 22 (African) Yellowbill - *anas undulata*.
 Groot; zwart-grijze kop, gele snavel met zwarte bovenkant; verder donker grijs, zwart gespikkeld.
 2 ondersoorten: Abessinië en Afrika, zuidwaarts vanaf Angola-Kenya.
- 23 Gadwall - *anas strepera strepera*
Krakeend; zie Vogelgids.
 Noordelijke delen van Europa, Azië en Noord-Amerika.
 (verder nog één ondersoort -- uitgestorven --: Washington eiland - New York eiland (Grote Oceaan).
- 24 European Wigeon - *anas penelope*.
Smient: zie Vogelgids.
 Noord-Europa en Noord-Azië.
- 25 American Wigeon - *anas americana*.
 ♂ als Europese smient, maar rossiger; gelige kop met kleine zwarte streepjes en groene veeg achter het oog.
 ♀ als ♀ Europese smient.
 Noord-West en Noord-Amerika.
 De "European" en de "American" bastaarderen gemakkelijk in gevangenschap.
- 26 Chiloe Wigeon - *anas sibilatrix*.
Groene kop met witte vlek en wit om snavelbasis, wit-zwart gestreepte borst en rug, wit van onder met oranje flanken.
 Zuidelijk Zuid-Amerika, Falkland eilanden.
- 27 Blue-winged Teal - *anas discors*.
 ♂ purperen kop met donkere kruin en nek en witte halve-maanvormige vlek voor oog; verder roodbruin- zwart gespikkeld, zwarte onderstaart met witte vlek ervoor, grote blauwe vlek op vleugels.
 ♀ ongeveer als ♀ zomertaling.
 twee ondersoorten: Centraal V.S., Zuid-Canada en Noord-west V.S.
- 28 Cinnamon Teal - *anas cyanoptera* (*cinnamon = kaneel)
 ♂ geheel bruinrood *met donkerder rug, zwarte anaalstreek, lichtbruine staart en vleugelveren, groene spiegel, rood oog.

♀ als vorige soort, maar donkerder.
(vijf ondersoorten: Zuid-Amerika (niet het Noord-Oostelijk deel)
Falkland eilanden, Westelijk deel van V.S.)

- 29 Garganey - *Anas querquedula*.
Zomertaling : zie Vogelgids.
Midden strook van Europa en Azië.
- 30 Shoveler - *anas clypeata*.
Slobeend: zie Vogelgids.
Middenstrook van Europa, Azië en Noord-Amerika.
- 31 Red-crested Pochard - *Netta rufina*.
Krooneend: zie Vogelgids.
Nederland, Oost-Europa en Azië; van Zuid-Frankrijk tot West-Siberië.
- 32 Rosy-bill - *Netta peposaca*.
♂ als ♂ kuifeend, maar grijs i.p.v. wit, witte onderstaart,
geen kuif, rode snavel met knobbel.
♀ als grote bleke witoogend.
Midden Chili, midden en noord Argentinië.
- 33 Pochard - *Aythya ferina*.
Tafeleend: zie Vogelgids.
Midden strook van Europa en Azië tot Baikal meer.
- 34 Ferruginous Duck - *anas nyroca*
Witoogend: zie Vogelgids.
Zuid- en Oost Europa, Azië tot Zuid-Tibet.
- 35 Tufted Duck - *Aythya fuligula*
Kuifeend: zie Vogelgids.
Noordelijk Europa en Azië.
- 36 Greater Scaup - *Aythya marila*.
Toppereend ; zie Vogelgids.
twee ondersoorten: IJsland, Scandinavië tot Kamchatka, Aleoeten
eilanden, Noord-Amerika tot Hudson Baai.
- 37 Brazilian Teal - *Amazonetta brasiliensis brasiliensis*.
♂ grijsbruin met roodbruine borst, lichte wangen, zwarte staart,
witte en groene vleugelvlek, rose-rode snavel, rode poten.
♀ als ♂ , maar met grijze snavel en wit vlekje om oog en bij
snavelbasis.
Oostelijk Zuid-Amerika.
(verder nog één ondersoort: Zuid-Oost Zuid-Amerika)
- 38 Mandarin Duck - *Aix galericulata*.
Mandarijn eend: zie Vogelgids.
Oost-Azië
- 39 North-American Wood Duck - *Aix sponsa*.
Carolina eend:
♂ bont getekend: paarse wangen en afhangende kuif, geelwit omljnd,
kruin met groen, witte keel, donker van boven met witte streepjes
op de vleugel, paarsige onderstaart en borst, grijze flanken met aan
weerszijden verticale zwarte en witte streep, oranje snavel.
♀ als ♀ mandarijneend, maar grotere witte oogring en minder oogstreep,
minder bruin.
Oostelijk N.A. en Zuid-Canada; Westelijk Noord-Amerika.
- 40 Goldeneye - *Bucephala clangula*.
Brilduiker: zie Vogelgids.
(twee ondersoorten: Noordelijk Europa, Azie en Noordelijk
Noord-Amerika).

Bovenstaande lijst geeft een overzicht van de soorten, die ik in de parken heb waargenomen. Het is mogelijk, dat een soort in een park onopgemerkt is gebleven, daar de eilanden niet altijd te overzien zijn. (Het verdient aanbeveling om een kijker te gebruiken). Ook het aantal exemplaren is moeilijk te tellen.

In het Beatrix Park zijn de zwarte zwanen buiten de eendenvijver geplaatst, omdat zij te agressief waren.

De Amerikaanse suienten aldaar hebben zeker ook Europese smienten als voorouders.

De eendenvijver bij Frankendaal, - waar zich ook flamingo's (phoenicopterus ruber chilensis: grijze poten, rode gewrichten) bevinden -, is gelegen aan de ingang Kamerlingh Onneslaan 5. De eendenvijver van Frankendaal zelf, van waar uit de eenden over de parken verdeeld worden, bevindt zich in een niet voor het publiek toegankelijk gebied.

In alle parken zijn korven aangebracht, die de eenden voor het broeden kunnen gebruiken. Dit broeden wordt echter ook elders gedaan en soms liggen er zomaar losse eieren op de grond.

AMSTERDAM, Mei 1967

dR/vDr/J.A.

J.W. de Roever
Keizersgracht 724
Amsterdam - C.
Telf.222638

weekend:

Milletstraat 26,
Amsterdam - Z.
Telf.726265

Overzicht "Parkeenden"

blz. 25

F.d. = Frankendaal
 B.p. = Beatrix park
 V.p. = Vondelpark
 O.p. = Oosterpark
 W.p. = Westerpark
 S.p. = Sarphatipark
 K0 = Kamerlingh Onneslaan 3

	<u>F.d.</u>	<u>B.p.</u>	<u>V.p.</u>	<u>O.p.</u>	<u>W.p.</u>	<u>S.p.</u>	<u>K0</u>
1. Zwarte zwaan		x					x
2. Blacknecked swan		x	x				
3. Wilde zwaan	x						
4. Kolgans	x						
5. Canada gans		x					
6. Boodhalsgans		x					
7. Casarza		x					
8. Bergeend	x	x	x	x	x	x	x
9. Marnereend	x						
10. Cape teal	x						
11. Red-billed pintail	x		x		x		
12. Bahama pintail	x	x	x	x	x	x	
13. Chilean pintail	x	x	x		x		
14. Pijlstaart	x	x	x	x	x	x	x
15. Chilean teal	x	x					
16. Wintertaling	x						
17. Siberische taling	x	x	x	x			
18. Chestnut-breasted teal	x						
19. Wilde eend	x	x	x	x	x	x	
20. Indian spotbill	x	x		x	x	x	
21. Philippine duck	x						
22. Yellow bill	x						
23. Kraakeend	x	x	x		x		
24. Snient	x	x	x		x	x	
25. Amerikaanse snient	x		x	x	x		x
26. Chiloe wigeon	x		x				
27. Blue-winged teal		x					
28. Cinnamon teal	x	x					
29. Zomertaling	x	x	x	x			x
30. Slobeend	x	x	x		x	x	x

	<u>N.O.</u>	<u>N.B.</u>	<u>N.P.</u>	<u>N.S.</u>	<u>N.T.</u>	<u>N.V.</u>	<u>N.W.</u>
31. Krooneend	x	x	x	x	x	x	x
32. Rosy-bill	x	x	x		x	x	
33. Tafeleend	x	x	x				
34. Wittegeend	x	x		x	x	x	x
35. Kuifeend	x	x	x		x	x	x
36. Toppereend	x						
37. Brazilaan teal	x			x	x		
38. Mandarijn eend	x	x	x	x	x		x
39. Carolina eend	x	x	x	x	x	x	x
40. Brilduiker		x					

=====

Opgesteld door:

J.W.de Roever

Bijlage bij "De eenden in de Amsterdamsche Parken".

dR/vDr/J.A.

Mei 1967